

PM

DATUM: 2023-10-05
AVDELNING: AIS
HANDLÄGGARE: HR

SVERIGES RIKSBANK
SE-103 37 Stockholm
(Brunkebergstorg 11)

Tel +46 8 787 00 00
Fax +46 8 21 05 31
registratorn@riksbank.se
www.riksbank.se

DNR 2023-01279

Principer för löneuppräknig - direktionsledamöter vid Riksbanken

Bakgrund

Fullmäktige ska revidera principerna för direktionsledamöternas lönesättning. I detta PM beskrivs bakgrund, lönejämförelser och modeller för lönerrevision gällande direktionsledamöter. Tidigare underlag framtaget för fullmäktige PM 2019, benchmark från organisationen Central Banking och sökningar på internet har använts vid framtagande av detta dokument.

Fullmäktige beslutar enligt 7 kap. 5 § lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank om lön och andra anställningsvillkor för ledamöterna i direktionen.

Det finns ingen dokumentation där det framgår på vilka grunder fullmäktige beslöt direktionsledamöternas löner från början. I januari 1999 fastställdes lönenivån för direktionen, där riksbankschef hade högst lönenivå, följt av förste vice riksbankschef med en lägre nivå samt övriga vice riksbankschefer på ytterligare en något lägre nivå. Av ett beslut av fullmäktige i oktober 2001 framgår att det skulle ske en justering per år och en genomsnittlig återhållsam lönejustering i linje med löneutvecklingen i Riksbanken i genomsnitt. I dag sker en avrundning nedåt till närmaste 500-tal eller 1 000-tal.

Den totala löneutvecklingen i Riksbanken har under de senaste fyra åren varit mellan 2,5 till 2,7 % med hänsyn till kollektivavtal och individuell lönesättning. Löneutvecklingen för statliga verksamheter under åren 2018-2022 var mellan 2,4 % och 2,7 %.

Finansbranschens löneutveckling, under samma perioder, var mellan 4,2 och 4,4 %.

Den senaste lönejusteringen 2022 innebar att: Riksbankschefen fick en lön på 269 000/månad, 3 228 000 kr per år, förste vice riksbankschefen 230 000/månad, 2 760 000 kr per år och övriga vice riksbankschefer 214 500 kr/månad, 2 574 000 kr om året.

Jämförelser med centralbankschefer

Benchmark från Central Banking visar att grundlönen för de centralbanker som svarade på undersökningen i 2022 års mätning visade att årslönerna för centralbankschefer kan

ligga på omkring 9,5 miljon kr per år. Men för de flesta svaranden är siffran mycket lägre.

I 2021 års löneläge har centralbankschefen i Federal Reserve, USA, en årslön på ca 1,9 miljoner kr ECB:s chef hade en årslön på ca 3,5 miljoner kr.

Chefen för Bank of England tjänade omkring 8 miljoner kr 2022.

Det är svårt att göra jämförelser med andra centralbanker eftersom det är flera olika parametrar att ta hänsyn till t.ex. verksamhet och storlek, i vissa fall har centralbanken också ansvar för den finansiella tillsynen och faktorer som den finansiella utvecklingen i landet.

Jämförelser med myndighetschefer

Senaste statistik gällande löneutvecklingen för myndighetschefer är från 2022 och visar att den genomsnittliga löneökningen för gruppen som helhet uppgår till 1,8%. Ett urval av löner visar att de högst betalda generaldirektörerna har en lön mellan ca 162 000 – 176 800 kr.

Lönerna för andra myndighetschefer är således lägre än direktionsledamöternas löner.

Jämförelser med ministerposter

Enligt statsrådsarvodsnämnden är månadslönen för statsråd fastställd till 145000 kr 2022. Statsministerlönen fastställdes till 184000 kr per månad 2022.

Lönerna för statsråden är således lägre än direktionsledamöternas löner.

Jämförelse med AP-fonderna

AP-fondernas VD har en årslön mellan ca 3,6 och 4,7 miljoner, dvs en månadslön mellan ca 300 000 och 391 000 kr.

Lönerna för AP-fondernas VD är således högre än direktionsledamöternas löner.

Övriga

Jämförelser med vd på de fyra största affärsbankerna

Enligt sökning på nätet ligger VD-lönerna mellan 1,1 – 1,7 miljoner kr per månad för 2022 och Vice VD ca 500 000 och 630 000 kr per månad.

Lönerna för bankvd:ar och vice VD är således högre än direktionsledamöternas löner.

Jämförelser med vd på stora börsbolag

Generellt svårt att göra jämförelser då ersättningsdelar som betalas utgör lön, bonus och andra rörliga delar. Uppskattning att total genomsnittlig ersättning är omkring 24-26 miljoner kr årligen.

Vd:ar på stora börsbolag har således högre lön än direktionsledamöterna.

Slutsats

I jämförelse med myndighetschefer och statsråd har direktionsledamöterna högre löner med undantag för VD/myndighetschefer vid AP-fonderna. I jämförelse med bankchefer, VD:ar för större bolag och utländska centralbankschefer har ledamöterna lägre löner.

Det finns inget underlag om bevekelsegrunderna för den från början satta lönenivån för direktionsledamöter. Troligen har utgångspunkten varit att mer jämställa lönerna för ledamöterna i riksbanken med jämförbara chefer inom finansiella sektorn än att jämföra med chefslöner i övrig statsförvaltning.

Modeller för lönesättning och förslag

Flera alternativ för direktionsledamöternas lönesättning är tänkbara och några redovisas nedan:

1. Samma procentuella årliga påslag som utges till statsråden: 2,1 % för 2022. Lönerrevision sker när statsrådets löner offentliggörs.
2. Det centrala kollektivavtalets fastställda löneutrymme: 1,8 % för 2022,
3. Riksbankens median vid årets lönerrevision: 2,37 % för 2022.

Riksbankens kriterier för lönesättning utgår från den statliga lönebildningen och används som ett styrmedel för att nå verksamhetsmålen och för att främja en god kompetensförsörjning. Lönesättningen ska vara individuell och hänsyn tas till:

- Prestation och skicklighet i förhållande till leverans/resultat
- Sakliga faktorer som bedömning av ansvar och svårighetsgrad i arbetet

Nuvarande lönesättningsmodell innebär att direktionsledamöternas löner följer den genomsnittliga löneutvecklingen för Riksbankens anställda. Riksbankens löneutrymme har genom åren oftast omfattat en något högre procentsats än enligt kollektivavtalet. Det har sin koppling till de anställdas individuella prestationer utifrån Riksbankens bedömningskriterier RIKS som omfattar: Resultat, initiativ, kompetens och samarbete. Eftersom direktionen fastställer löneutrymmet för de anställda kan en modell där direktionsledamöternas löneutveckling påverkas av löneutvecklingen för övriga anställda skapa en anseenderisk för Riksbanken.

En modell som innebär att direktionsledamöternas löner följer det centrala kollektivavtalets fastställda löneutrymme har den nackdelen att ledamöternas löneutveckling därmed på sikt riskerar att skilja sig från utvecklingen för andra högre statliga tjänstemän, till exempel generaldirektörer och domare, för vilka även andra kriterier än kollektivavtalets löneutrymme ingår vid lönesättningen.

Statsrådets arvoden fastställs av Statsrådsarvodesnämnden som är en självständig myndighet under riksdagen. Statsrådsarvodesnämndens verksamhet styrs av bestämmelserna i lagen (1991:359) om arvoden till statsråden m.m. och i lagen (2012:881) med instruktion för Statsrådsarvodesnämnden. Nämnden strävar efter att anpassa arvodena till en rimlig och allmänt godtagbar nivå. Inför besluten om arvoden studerar nämnden bl.a. det allmänna löneläget och följer utvecklingen på arbetsmarknaden. Nämnden tar hänsyn till lönenivåer för exempelvis riksdagsledamöter, riksdagens ombudsmän, riksrevisorn och statliga myndighetschefer. Vidare beaktar nämnden arvodesnivåerna i de nordiska parlamenten och regeringarna.

Därutöver beaktas det allmänna konjunkturläget och avtalsrörelsen.

Förslag

HR bedömer att de löneanpassningar som Statsrådsarvodesnämnden beslutar för statsråden lämpligen bör tillämpas även beträffande direktionsledamöternas löneutveckling. Förslaget innebär att fullmäktige alltjämt kommer att fastställa direktionsledamöternas löner i samband med att ledamoten tillsätts eller utses till förste vice riksbankschef eller riksbankschef. Vidare kommer fullmäktige även fortsättningsvis även besluta om årliga lönerevisioner för direktionsledamöterna. Revisionerna kommer dock enligt förslaget såsom huvudregel följa den procentuella löneutveckling som följer av Statsrådsarvodesnämndens beslut beträffande statsrådslönerna.

Idag sker avrundning av direktionsledamöternas procentuella lönepåslag nedåt till närmaste 500-tal. Enligt en upplysning från Statsrådsarvodesnämnden gör nämnden som huvudregel en avrundning till närmaste 500-tal – uppåt eller nedåt. För direktionsledamöterna bör samma huvudregel gälla.